

СТОПАНСКА КОНЮНКТУРА БИЗНЕС АНКЕТИ НА НСИ^{1,2,3}, АПРИЛ 2020 ГОДИНА

В условията на извънредно положение в страната през април 2020 г. бизнес анкетите на НСИ показват влошаване на стопанската конюнктура във всички наблюдавани сектори. **Общият показател на бизнес климата**⁴ спада с 41.7 пункта спрямо нивото си от предходния месец (фиг. 1 от приложението), което е с 37.0 пункта под дългосрочната средна стойност за последните 10 г. и с 4.4 пункта над дългосрочния минимум, отбелязан през февруари 1997 година.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се понижава с 31.8 пункта (фиг. 2 от приложението), което се дължи на песимистичните оценки и очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. По-негативни са и прогнозите им както за износа, така и за производствената активност (фиг. 3 от приложението) през следващите три месеца. В същата посока са и промените в очакванията за движението на персонала.

През периода януари - април 2020 г. средното натоварване на мощностите намалява с 10.1 пункта и достига 67.9%. Според мненията на мениджърите за тези три месеца конкурентната позиция на предприятията както на вътрешния пазар, така и на пазара във и извън страните от Европейския съюз също се е влошила.

Несигурната икономическа среда продължава да ограничава в най-голяма степен дейността на предприятията. Последната анкета отчита ръст и на неблагоприятното въздействие на факторите „други“⁵, „недостатъчно търсене от страната“ и „недостатъчно търсене от чужбина“ (фиг. 4 от приложението).

По отношение на продажните цени в промишлеността са регистрирани известни очаквания за понижение, макар по-голяма част от мениджърите да предвиждат запазване на тяхното равнище през следващите три месеца (фиг. 5 от приложението).

Строителство. През април съставният показател „бизнес климат в строителството“ спада с 45.6 пункта (фиг. 6 от приложението) в резултат на влошените оценки и очаквания на строителните

¹ От юли 2010 г. НСИ публикува данните от бизнес анкетите съобразно новата Класификация на икономическите дейности (КИД - 2008) (NACE Rev. 2). Всички динамични редове са преизчислени съобразно Класификацията и са съпоставими във времето.

² От май 2002 г. всички бизнес наблюдения се финансират съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписани споразумения между двете институции. НСИ се ангажира да провежда наблюденията съгласно хармонизираната програма на Европейския съюз. Всяко съобщение или публикация на НСИ е с автор НСИ и Комисията не носи отговорност за ползата, която може да бъде извлечена от информацията, съдържаща се в тях.

³ Отговорите на въпросите от анкетите са представени в тристепенна категорийна скала от типа: „увеличение“, „без промяна“, „намаление“ или „над нормално“, „нормално“, „под нормално“. Балансите на оценките се изчисляват като разлика на относителните дялове по екстремните варианти на отговор. **Показателят „бизнес климат“** е средна геометрична на балансите на оценките за настоящата и за очакваната бизнес ситуация в предприятията през следващите шест месеца.

⁴ **Общият показател на бизнес климата** е средна претеглена на четири отраслови показателя на бизнес климата - в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите, като последният показател е включен в общия динамичен ред от май 2002 година.

⁵ На респондентите се дава възможност да посочат отговор „Други фактори“, когато освен изброените в анкетните карти фактори имат и други затруднения в дейността си, без да е необходимо да се конкретизират.

предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Според тях настоящата строителна активност е намалена в сравнение с предходния месец, като и прогнозите им за следващите три месеца са по-резервирани (фиг. 7 от приложението).

Анкетата регистрира увеличаване на броя на клиентите със закъснения в плащанията. Същевременно и осигуреността на производството с поръчки се понижава, а очакванията за следващите шест месеца са спадът да продължи. По отношение на заетите прогнозите са също в посока на намаление.

През последния месец се засилва негативното влияние на факторите „несигурна икономическа среда“ и „други“¹, които изместват на трето място затрудненията на предприятията, свързани с недостига на работна сила (фиг. 8 от приложението).

Относно продажните цени немалка част от мениджърите не предвиждат промяна, макар да се увеличава дялът на тези, които очакват понижение през следващите три месеца (фиг. 9 от приложението).

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ се понижава с 52.0 пункта (фиг. 10 от приложението), което се дължи на нарастващия песимизъм в оценките и очакванията на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията. Понегативни са и прогнозите им както за обема на продажбите, така и за поръчките от доставчиците (фиг. 11 от приложението) през следващите три месеца. Същевременно и очакванията им по отношение на персонала са неблагоприятни.

Основните пречки за развитието на дейността в сектора са свързани с несигурната икономическа среда, конкуренцията в бранша и недостатъчното търсене, като през последния месец се наблюдава засилване на негативното въздействие на първия фактор (фиг. 12 от приложението).

По отношение на продажните цени балансът на очакванията е отрицателен, като мениджърите, които предвиждат намаление, са повече от тези, чиито нагласи са за увеличение (фиг. 13 от приложението).

Услуги². През април съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ спада с 47.1 пункта (фиг. 14 от приложението) в резултат на влошените оценки и очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията. Негативни са и мненията им относно настоящото и очакваното търсене на услуги (фиг. 15 от приложението), което според тях ще доведе и до съкращаване на персонал през следващите три месеца.

Несигурната икономическа среда, факторът „други“¹, конкуренцията в бранша и недостатъчното търсене са най-сериозните проблеми, ограничаващи бизнеса, като единствено при третия фактор се наблюдава отслабване на неблагоприятното му влияние (фиг. 16 от приложението).

Мениджърите предвиждат известно намаление на продажните цени в сектора на услугите, макар по-голяма част от тях да не очакват промяна през следващите три месеца (фиг. 17 от приложението).

¹На респондентите се дава възможност да посочат отговор „Други фактори“, когато освен изброените в анкетните карти фактори имат и други затруднения в дейността си, без да е необходимо да се конкретизират.

²Без търговия.

Приложение

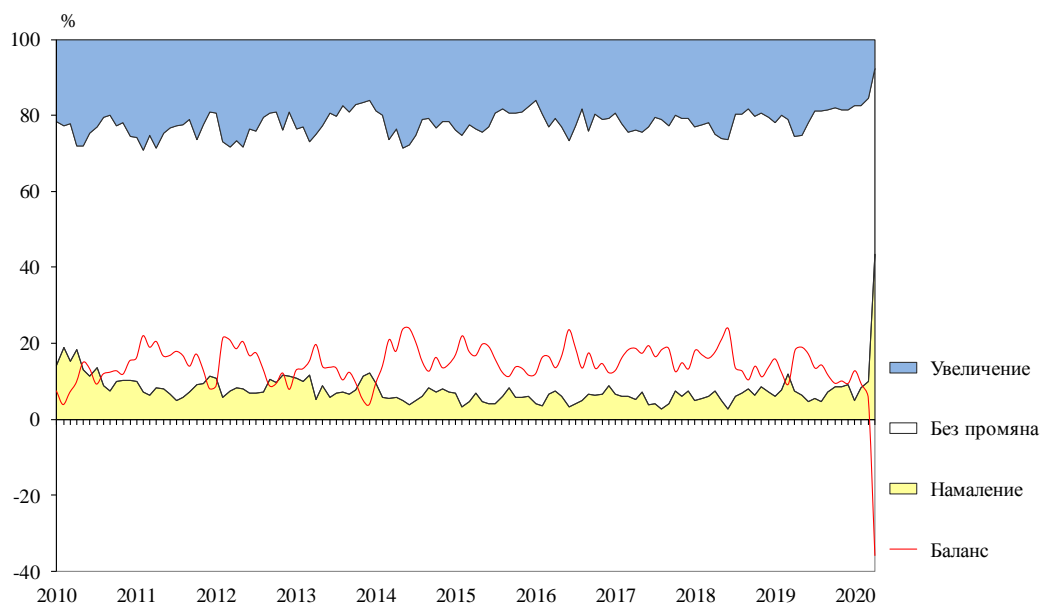
Фиг. 1. Бизнес климат - общо

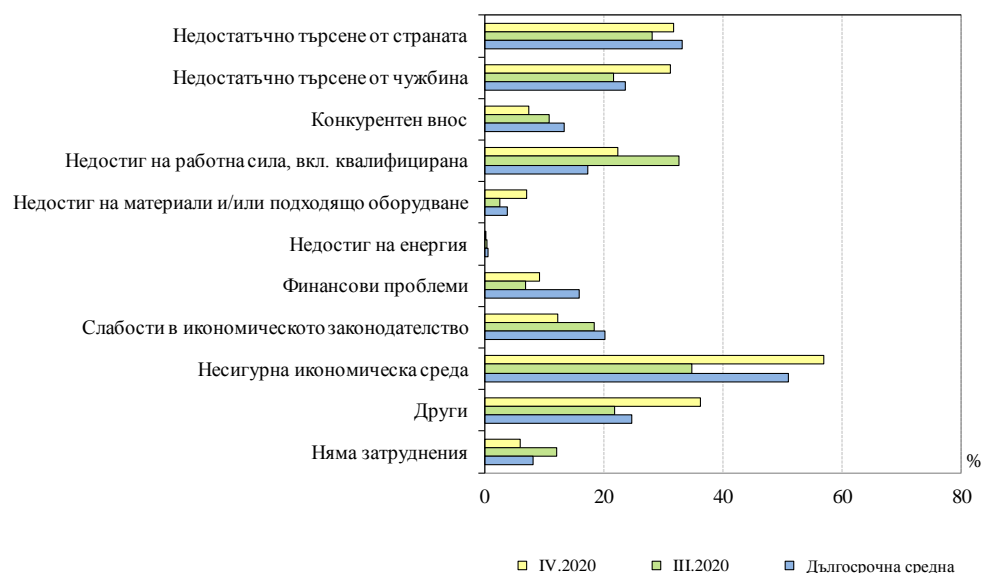
Фиг. 2. Бизнес климат в промишлеността

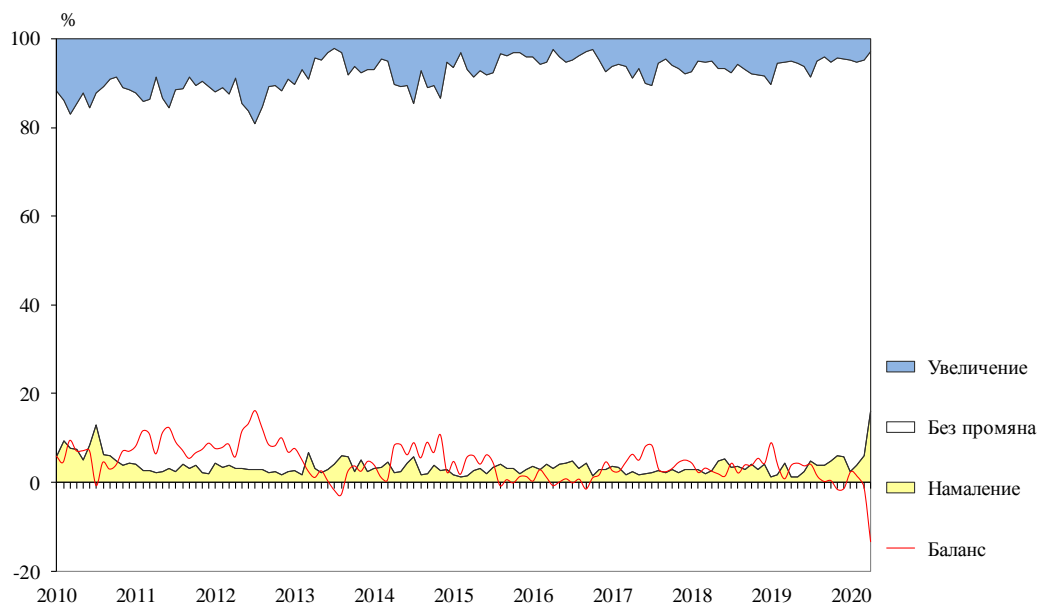
Фиг. 3. Очаквана производствена активност в промишлеността през следващите три месеца

Фиг. 4. Затруднения в производствената дейност в промишлеността (Относителен дял от предприятията)

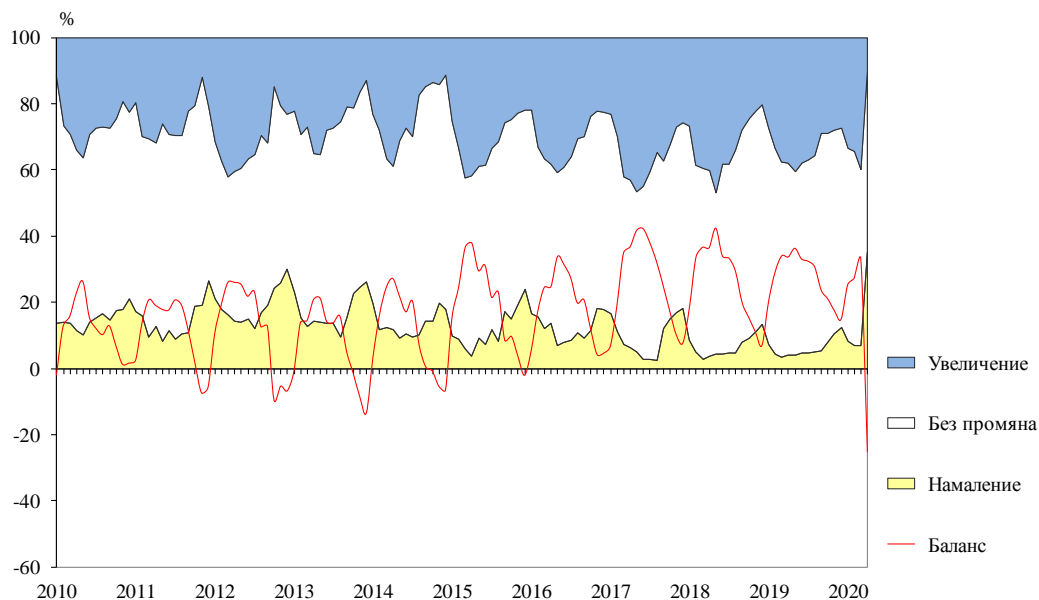
Фиг. 5. Очаквания за продажните цени в промишлеността през следващите три месеца

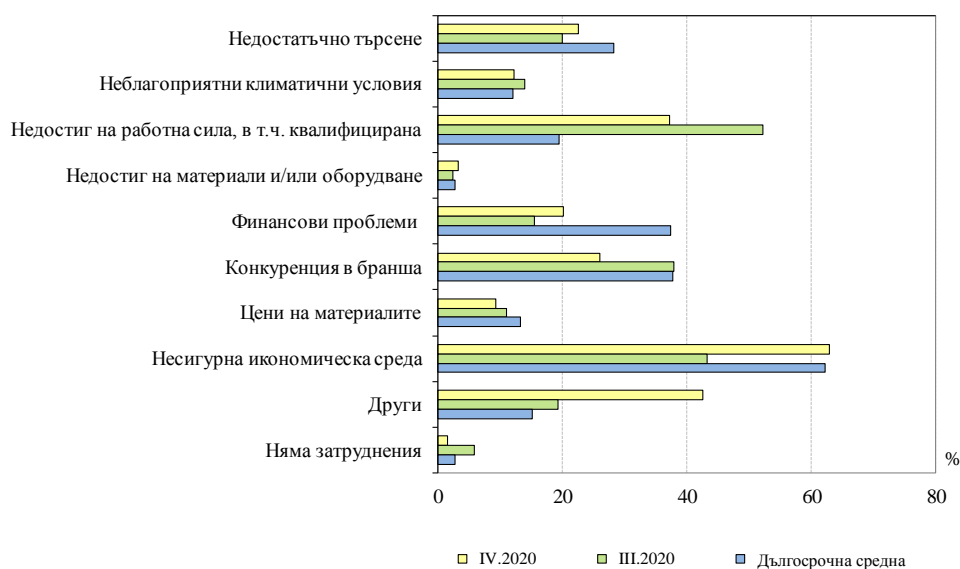
Фиг. 6. Бизнес климат в строителството

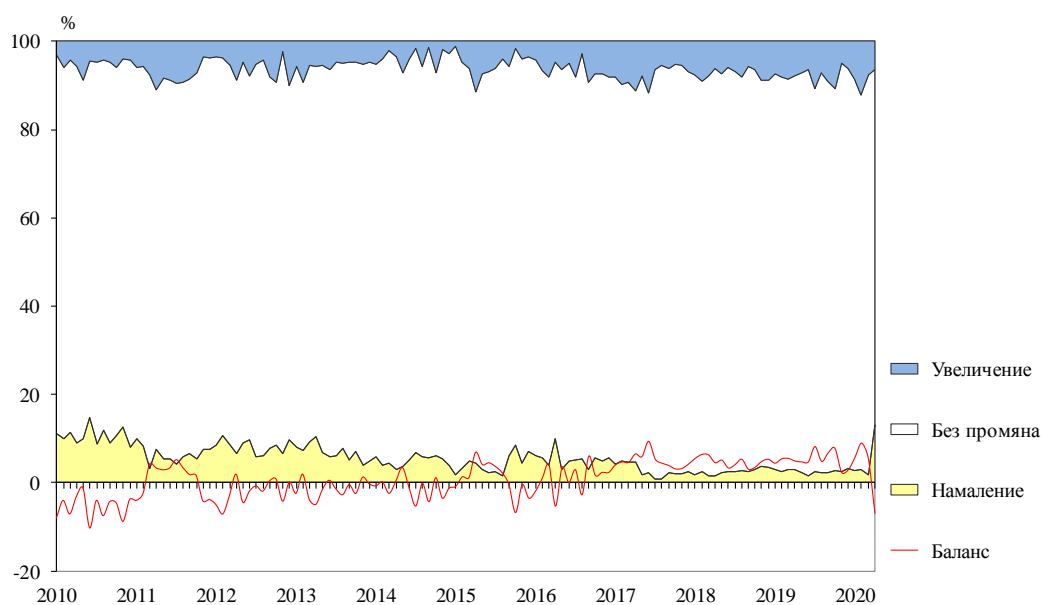
Фиг. 7. Очаквана строителна активност през следващите три месеца

Фиг. 8. Затруднения в строителната дейност (Относителен дял от предприятията)

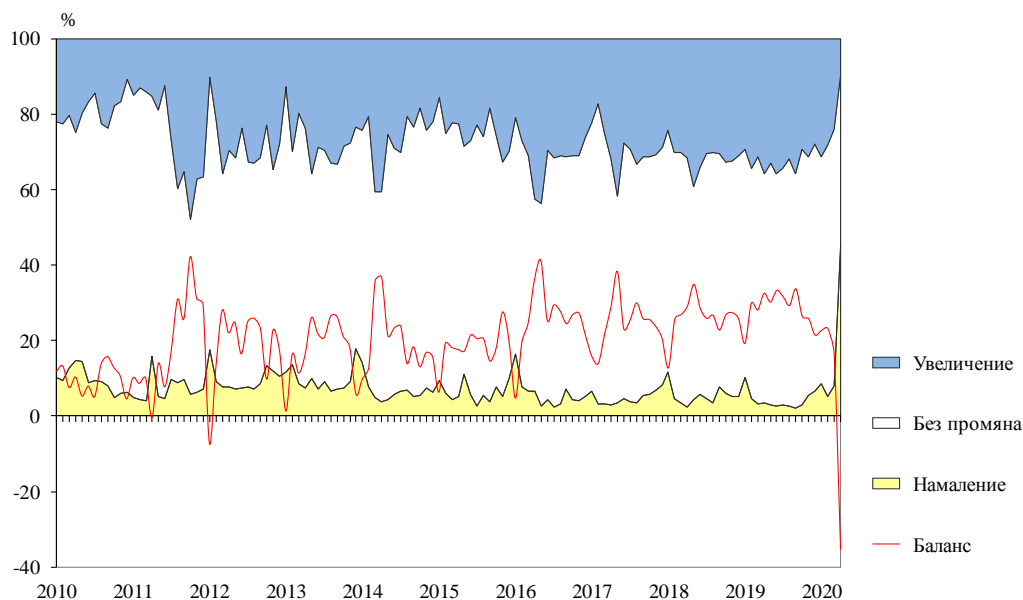
Фиг. 9. Очаквания за продажните цени в строителството през следващите три месеца

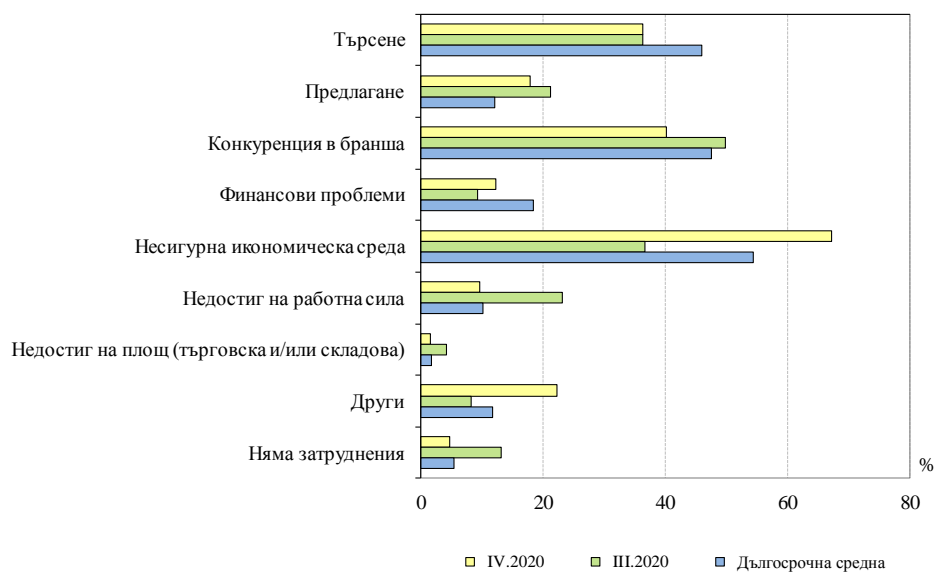
Фиг. 10. Бизнес климат в търговията на дребно

Фиг. 11. Очаквания за поръчките към доставчиците в търговията на дребно през следващите три месеца

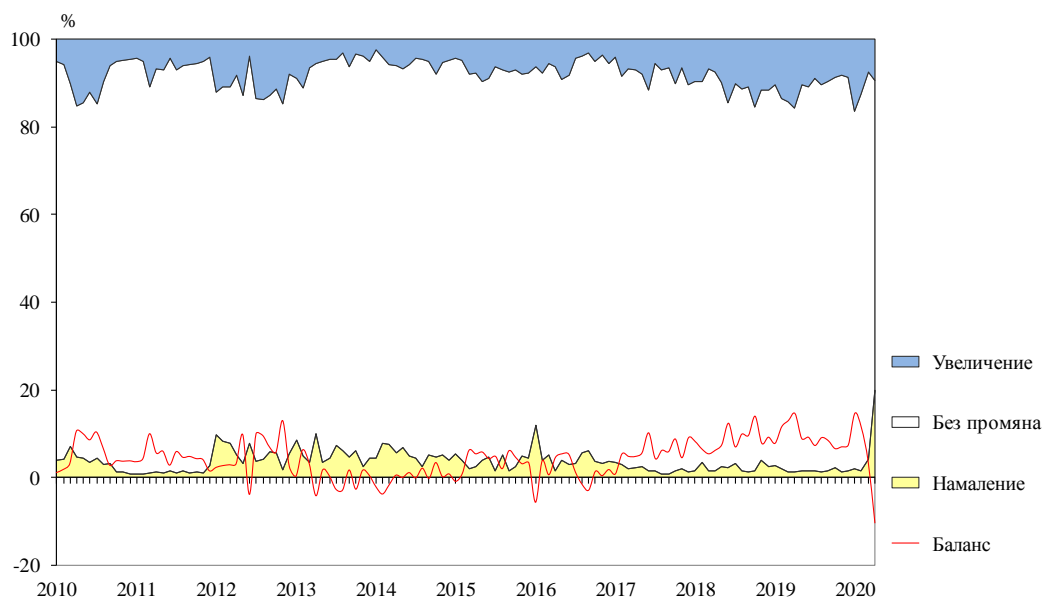

Фиг. 12. Фактори, ограничаващи подобряването на бизнес ситуацията в търговията на дребно (Относителен дял от предприятията)

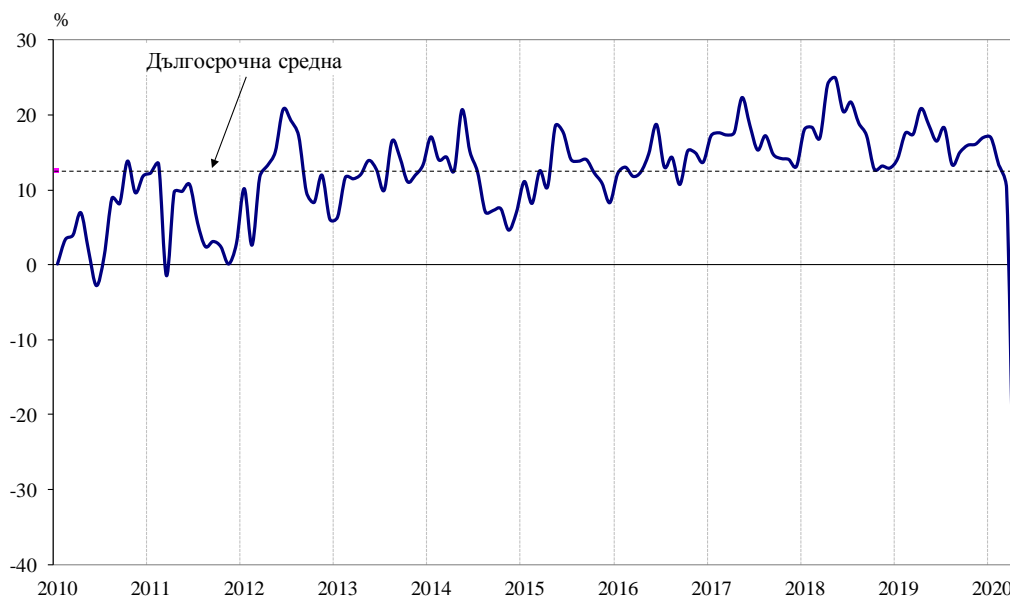

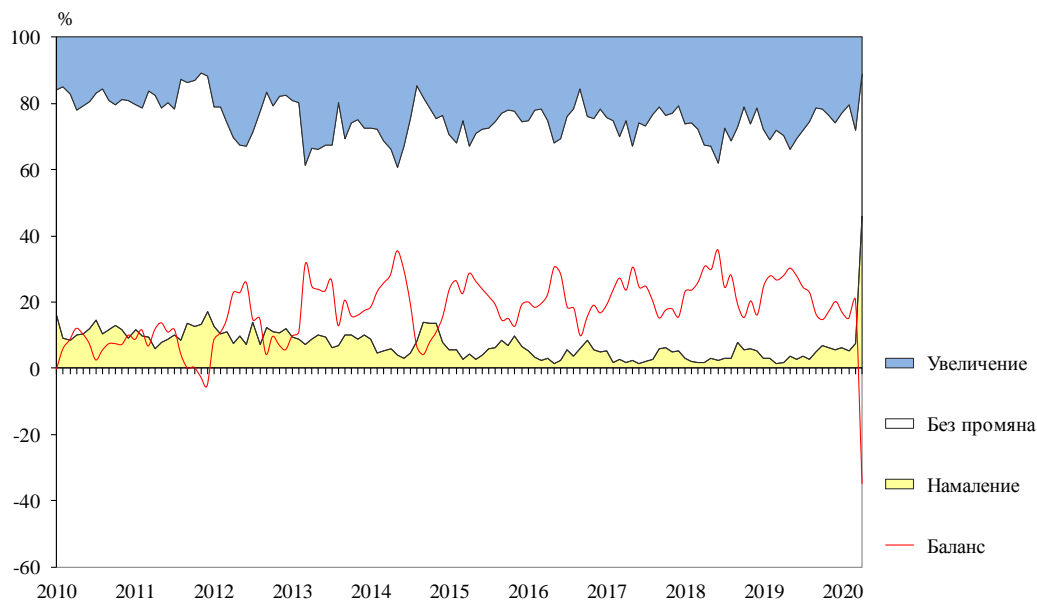
Фиг. 13. Очаквания за продажните цени в търговията на дребно през следващите три месеца

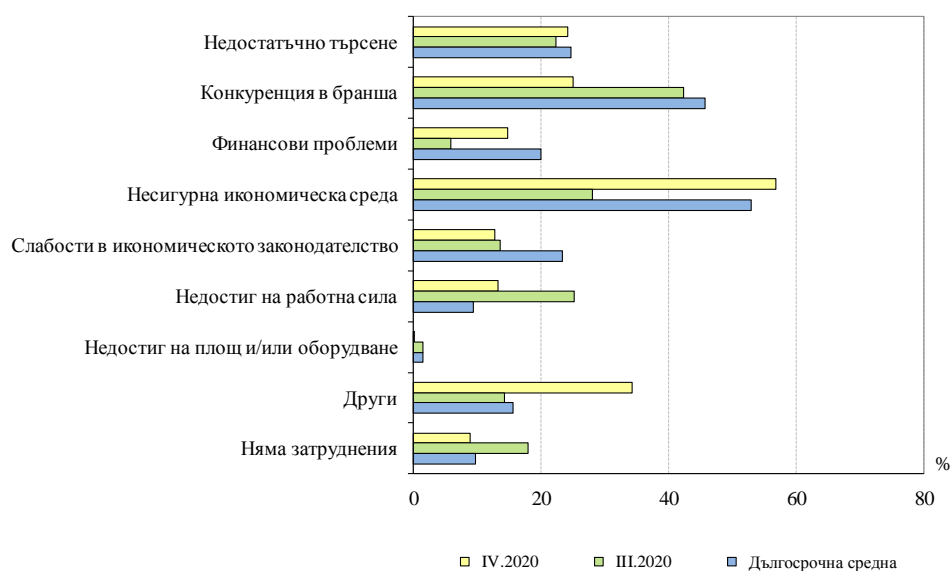
Фиг. 14. Бизнес климат в сектора на услугите

Фиг. 15. Очаквано търсене в сектора на услугите през следващите три месеца

Фиг. 16. Фактори, затрудняващи дейността в сектора на услугите (Относителен дял от предприятията)

Фиг. 17. Очаквания за цените в сектора на услугите през следващите три месеца

